

(Holstein: Den moraliske Myndighed!). Ja, det erede Medlem ved dog godt, at i Politiken gjælde moraliske Baaud ikke. Jeg har ikke forstaaet det anderledes, end at vi ved at bevilge 10,000 Kr. til Udarbejdelsen af Planen til Frilagerets Uvidelse ikke gaa videre, end at vi ville se den hele Plan, naar den kommer frem, og saa tage vor Beslutning. Men jeg har en anden Anse imod § 3, som jeg vil lægge det eventuelle Udvalg paa Sende. Skjøndt man ganske vist ikke kan sige, at det Forslag, som her foreligger, ifølge § 3 strider imod Grundlovens Paragraf om Eiendomsrettens Ukrænkelighed, idet det, som det her dreier sig om, virkelig maa siges at være Almenvellet — Paragrafen er altsaa i formel Henseende i Overensstemmelse med Grundloven —, skal jeg dog ikke undlade at henlede erede Medlemmers Opmærksomhed paa, at Expropriationsinstituttet overhovedet er et temmelig vanskeligt Middel at benytte, men at det særlig hvad Kjøbenhavn angaar er meget farligt. Man har her i Kjøbenhavn et Exempel paa, at der under Expropriationslovens Udgide er flet, hvad man næsten kunde kalde en formelig Eiendomsberøvelse. Jeg sigter herved til et Tilfælde, som indtraf paa Østergade, og som i sin Tid vakte megen Opsigt, og som mange og, som jeg tror, indsigtsfulde Folk anstaa for en betydelig Eiendomsberøvelse — naturligvis i Kraft af Loven og under lovlige Former. Jeg vil derfor henlede det eventuelle Udvalgs Opmærksomhed paa, om det ikke vilde være rigtigt at begrænse Expropriationsretten til de Grunde, der her ere nævnte, nemlig de det Classenske Fideikommiss tilhørende, hvor der jo er særlig Anledning til at foretage en Expropriation, da Administrationen ikke mener at have Tilladelse til ifølge Statuten at sælge frivillig, og dernæst de Magistraten tilhørende Grunde, hvor Almindeligt Hospital ligger. Til at anvende Expropriation ved de sidste Grunde er der forøvrigt ikke nogen Nødvendighed, da Magistraten er villig til at gaa ind paa en mindelig Overenskomst. Videre tror jeg ikke, at man bør gaa. § 3 nævner andre private Grunde, som det eventuelt vil være nødvendigt at inddrage under Frilageret, men jeg tror, at man skal give Tilladelsen noget mere begrænset, end her er foreslaaet. Dette er jo imidlertid en Sag, som bedst kan komme under Overveielse i det eventuelle Udvalg. — Med disse Bemærkninger skal jeg varmt anbefale denne Sag til en om muligt hurtig Behandling af det høie Thing.

Tauber: Jeg føler mig lidet fristet til at betragte den Vej, som af de foregaaende erede Lædere er bleven betraadt, og underkaste denne Sags Enkeltheder en Behandling i Realiteten. Forøvrigt vil man jo af den stedsundne Forhandling have set, at der fra de forskellige Sider i Thinget er Interesse for denne Sag, og jeg kan for mit Bedkommende sige, at jeg ogsaa

næver Interesse for, at der sker Noget og noget Alvorligt i den omhandlede Retning. Jeg kan i saa Henseende tiltræde mangfoldige af de Bemærkninger, der ere fremkomne fra andre Læders Side, men hvad der for mig maa være det Afgjørende ved denne Sag, er det Forhold, hvori den staar til de øvrige finansielle økonomiske Love, som ere fremkomne fra den høitærede Regjerings Side i denne Samling. Den erede første Læder, den erede Rigsdagsmand fra Leire (Holstein), uttrede jo en Befalgelse over, at disse Love ikke vare blevene forelagte her i Thinget, og at nærværende Lov altsaa ikke kunde behandles i Forening med dem, hvilket den efter sin Natur egne sig til. Han lagde vel ikke Hovedvægten derpaa, men han ansøgte dog dette Moment. For mig er det et temmelig afgjørende Moment, og naar jeg ser hen til baade den Skikkelse, hvori de øvrige finansielle Love ere forelagte fra den høie Regjerings Side, og tillige til den Omstændighed, at de ere forelagte i det andet Thing, saa har jeg faaet det Indtryk — muligvis tager jeg feil deri, men jeg har faaet det Indtryk, som ogsaa er blevet bestyrket under Diskussionen, navnlig fra den erede Regjerings Side i det andet Thing — at det ikke er Regjeringen saa særdeles magtpaaliggende at faae disse Love førte igennem, men at de maaste kunne være forelagte af andre, politiske eller taktiske Grunde. Naar vi nu faae dette lille Lovforslag her ind i Folkethinget, medens de andre Love af finansiell og økonomisk Betydning og af langt større Betydning ere forelagte et andet Sted, vide vi jo ikke engang, om vi overhovedet faae disse Love at se. Jeg vil nu imidlertid antage, at det sker, og at det sker snart, thi det vil vistnok være gavnligt for disse Loves Skjæbne, at dette Thing faar rigelig Tid til at behandle dem, da den afgjørende Behandling af dem vistnok maa finde Sted her i dette Thing, og jeg vil tillige antage, ja, jeg er overbevist om, at vi ville faae dem at se i en Skikkelse, der er langt mere antagelig og i langt høiere Grad nærmer sig til dette Things velbekendte Anskuelser, hvad de omtalte Love angaar, end den, hvori de ere forelagte. Dette maa jeg imidlertid lade staa hen, det er kun Forhaabninger fra min Side; man ved jo Intet, og jeg kan jo Intet vide derom. Under disse Omstændigheder vilde det forekomme mig det Naturligste, at det høie Thing lod nærværende Sag om Frilagerinstitutionen bero, indtil vi se Toldlovene. Hermed mener jeg ikke, at vi paa nogen Maade skulde standse denne Sags Behandling her i Thinget, men jeg vil antage det for ønskeligt, at man nu om nærværende Sag vilde nedsætte et Udvalg, som man giver et saadant Medlemsantal, at det ogsaa vil kunne behandle Toldlovene, og ved hvis Sammensætning man ogsaa har Toldlovenes Behandling for Die. Hvis man gjør det, vil et saadant Udvalg vistnok sørge for, at denne Sags Behandling kommer til